

HVØR HEVUR SVIKIÐ HVØNN?

Í Norðlýsinum og 14. september fyrir seínas á fríggjadag og í SOSIALURINUM í dag hefur stjórn Klaksvíkar Útróðrafelags grein nefnda: SOSIALURIN og Klaksvíkar Útróðrafelag.

Sagt verður, at SOSIALURIN við sínum blaðstjóra úr Klaksvík retulga er farin í hernað móti Klaksvíkar Útróðrafelag. Men so er ekki.

Hvør fór í hernað?

Venda vit afur til fiskvinnustevnuna, sum so nógv er skrivad um framman undan, so min nas oðl seinasta paneltjakið. Atli Dam, lögmaður, var boðin við til hesa sevnu og luttok m.a. eisini í nevnda paneltjaki. Har innleiddi vorturin — formaðurin í Klaksvíkar Útróðrafelag — vð at leggja eftir lögmanni og oysa hann undir við ilgitingum, ógrundaðum skuldseingum og brúksli. Hervið fór Klaksvíkar Útróðrafelag, ella rättari sjón Klaksvíkar Útróðrafelags við formanninum á odda, í hernað móti lögmanni, landsstýrinum, samgonguflokkunum og bløðum teirra — eisini SOSIALURIN, ið er eitt av mógognum landssýrisins.

Tað var sostatt ikki SOSIALURIN, men formaðurin í Klaksvíkar Útróðrafelag, sum gav bólin upp.

»Svikamótmæli«

Rætt er tað, sum stjórn Klaksvíkar Útróðrafelags eisini endurtekur, at vit hava skrivað um »svikamótmæli«. Men er tað ikki gíngið upp fyrri stjórn Klaksvíkar Útróðrafelags hví vit hava nýti hesa málbering?

Tá landsstýrið hefur ført samráðingar við bretar og aðrar tjóðir, um veiðu teirra undir Føroyum, so hefur ávist blað og ávisur flokkur skrivað og tosað um »heimildarleysar svikasamráðingar« og um ein gjorðan »svikasáttmála«. Hetta hava menn sagt og skrivað, hóast teir væl vita, at eitt og hvort landsstýri hefur heimild til at samráðast, men at sáttmálar, ið gjordir verða undir slíkum samráðingum, skulu leggjast fyrri tingið til góðkenningar, áðrenn teir kunnu koma í gildi.

Tað er út frá hesi skrivning, at vit hava skýrt mótmæli Klaksvíkar Útróðrafelags móti hesum samráðingum fyrri eitt »heimildarleys svikamótmæli« og tað er tað eisini, sambært skrivningna í 14. september.

Stjórn Klaksvíkar Útróðrafelags hefur onga heimild frá limum sínum til tess at mótmæla samráðingum. Og viðvíkjandi viðtøkuni frá 10. mei 1943, har sagt verður, at felagið skal virka fyrri at fáa viðkað landleiðina, er at siga, at samráðingarnar jús hava havi til endamáls at viðka landleiðina og at onki verður sagt í viðtøkuni um, hvussu hetta skal gerast.

Endamálið Útróðrafelagsins

Í greinini verður, sum longu sagt, víst til hvat hendi á fundi 10. mei 1943, tá Klaksvíkar Útróðrafelag varð stovnað, við m.a. viðkan av landleiðini á skránni.

Til hetta er at siga, at einhvør stóðutakan hevur sínar fórtreytir og er ávirkað av galdandi umstøðum. Umstøðurnar í 1943 og 1973 eru sjálvsagt retuliga ólíkar. Fortreytirnar fyrri eini stóðutakan í 1973 eru sjálvandi ikki tær somu sum í 1943.

Sambært mína uppfatan er tað skeið at byggja á 30 ára gamlar málsetningar, ið vóru settar undir heilt øðrum umstøðum og út frá heilt øðrum fortreytum enn teimum, sum í dag gera seg galdandi.

Teir, ið fyrst og fremst verða raktir av eini føroyskari fiskimarkssútflyting, eru sjálvsagt bretar, sum eru teir útlendingar, ið verða mest her.

Áðrenn og aftaná 1943 og fram til eina ferð miðskeiðis í sekkstárunum, vóru vit føroyingjar als ikki bundnir av at veða í bretskum sjógv, har vit hesi ár ikki veðdu ein einasta stert. Hesi ár veiddu vit undir Íslandi, við Grønland, á New Found landsmiðum, eystan fyrri og undir Føroyum. Tá var gaman í at tosa um fiskimarkssútflyting. Tá var ikki talan um at reka teir burtur, hvørs sjógv vit troyttu.

Í dag er ódvísi. Hin nógv størsti parturin av okkara samráðingum kemur úr bretskum sjógv — av Heilandsleiðini og úr Norðsjónum. Um dagarnar segði útvarpið, at útflutningsvirðið higartil í ár er vaksð við 47% í mun til sama tíðarskeið í fjór. Hesin vøkstur stavar ikki frá saltfiski og flaki, men frá silð og idnaðarfiski.

At forkoma okkum hesi rættindi, er tað sama sum at minka um okkara eigna framleiðslu-

virði og útflutningsvirði, og verður hetta at merkjast í hvørt um eínasta heimi í landinum — eisini í útróðrarmannaheimum í Klaksvík, tí tað sum í dag rennur í landskassan av Norðsjóarveiduni, má tá koma aðrastaðir frá.

Størst mógulig rættindi

Tað er sagt m.a. av Erlendi Paturssyni, at um vit høvdu ríkið ein fiskmarkspolið, sum betur hóskar íslendingum, so høvdu vit fingið munandi størri rættindi undir Íslandi. Hví so siga, at tað ongan týðning hevur og at tað ongan týðning kemur at fáa fyrri okkara rættindi í Norðsjónum og á Heilandsleiðini, hvønn fiskimarkspolið vit reka mótegis bre. um?

Altjóða stevnan um rættindi á havinum verður sum kunnugt í 1974. Tað er vanlig uppfatan millum manna, at úrslitið av hesi stevnu verður eitt 50 fjórðinga fiskimark. Hetta vil so siga, at eisini felagsmarknaðarlöndini, har uppi í Bretland, fara at flyta síni fiskimørk út á 50 fjórðingar. Tann fyrbilsstøða, sum vit í dag hava tikið í fiskimarksmálinum, vil seta okkum í eina sterka stóðu und-

rættindi, bæði her heima og á fjarlæidum.

Býtingarlagið

Tá eg havi lesið greinina hjá sjón Klaksvíkar Útróðrafelags, og eisini tað, sum sagt verður um endamálið felagsins, so havi eg bitið merki í orðini: »at vinna besta býtingarlag av veiðuni«.

Nú vita allir klaksvíkingar, at allir teir seks, ið skrivað hava undir greinina, eru bátageigarar.

Veiðan skal sjálvsagt býtast millum bátageigarar og útróðrarmennar hinumegin. Tað, sum er besta býtingarlag fyrri bátageigarar, er sjálvsagt ikki hitt besta fyrri útróðrarmennar og øvugt. Tá stjórn Klaksvíkar Útróðrafelags arbeiddir fyrri at vinna besta býtingarlag av veiðuni, so kundi verð áhugavert at fingið at vita, hvønn hon arbeiddir fyrri? Um hon arbeiddir fyrri útróðrarmennar ella bátageigarar? Báðar partar kann hon í hesum føri ikki arbeida fyrri, tí skal annar parturin hava betri býtingarlag, so gerst býtingarlagi samstundis verri fyrri hin partin.

Hetta er eisini eitt talandi dømi um, hvussu umstøður og fortreytir broytast. Tá nevnda

»10. mei 1943«

ir komandi samráðingum við bretar um veiðurættindi í Norðsjónum og á Heilandsleiðini, aftaná at teir hava flutt sitt fiskimark út.

Men um vit í dag høvdu flutt einvíst út og róku bretar burtur av okkara grunnum, hvussu særkir vdiu vit tá staðið í slíkum samráðingum? Mundu bretar tá ikki sagt, nei havi tað nú so gott, tí tað vóru tit sjálvir, sum íbirtu ella í minsta lagi vóru fyrstir at taka undir við útflytingarpolitikkinum.

Samantikið er tað metan mín, at tann politikkur, sum vit í dag reka, uppá longri sikt verður at tryggja okkum størst mógulig

endamálsgrein varð gjord í 1943 vóru tað fyrri størsta partin partafelagini J. V. Kjølbro og J. J. Jacobsen, ið áttu útróðrabátarnar. Í dag er tað nevndin í útróðrafelagnum, sum eigur bátarnar. Við øðrum orðum skal sjón útróðrafelagsins seta krøv útróðrarmansins til sín sjálvs (?)

Fyrri nøkrum árum síðani var tað eitt rættisískrav frá hesum somu monnum, at útróðrarmenn skuldu hava frítíðarløn. Men hvat er vordíð av hesum kravi, síðani hesir menn gjordust bátageigarar? — Jú, tað er

skrinlagt. Og oman á kistulok á hava menn lagt mótmæli og raksrarróp, sum hava til endamáls at gera lögmann, landsstýri, samgonguflokkarnar og nú eisini undirritaða til størstu figgindar útróðrarmansins, og verður hetta gjørt fyrri at fáa útróðrarmenn at gloyma rættvisiskrav mikla — sjálvandi.

Hvør hevur svikið bygdamenn sínar?

Umboð á ms. »Pride« á veg úr Fuglafirði til Klaksvíkar í december 1972, tosað eg við formannin í Klaksvíkar Útróðrafelag, sum yvr fyrri mæli loyprisáð samráðingaruppleggi landssýrisins um at fríða ávis øki uttan fyrri fiskmarkið, soleiðis sum nú er gjørt. Tver vikur seinni hoyrdi eg í útvarpinum og las eg í bløðunum, at sami maður hevði sent landsstýri og löggingi mótmæli. Um boð tá vóru komn av hægri stað, um at mótmæla, eri eg ikki førir fyrri at siga.

Undir lögtingsviðgerðini av uppskotinum um troling á landleiðini í vár, var tað ein maður, ið ferð eftir ferð ringdi til ávisan tingmann, og bað hann vel-signaðan royna at arbeida fyrri, at troling varð loyvd fyrri allar, soleiðis at bátur hansara eisini kundi sleppa at trola. Og tað sum verri var, sami maður bað eisini lögtingsmannin royna at bera tað so í bandi, at trolast kundi ein mánaða longri, enn skotið var upp.

Tá so sami maður, aftaná at lögtingið hevði samtykt troling, loyvið sær at undirskrivað mótmæli í tingið, samstundis sum bátur hansara lá á Miðvági og fekk trolspel ísett — ja, so er væl neyðugt at fara til september-orðabókina at lesa orðini svik — tvífalt svik — ja, fleir-faldað svik.

Soleiðis hevur undirritaði í hvussu so er ikki luskað og havt eina stóðu fyrri opnum teppi og eina heilt aðra aftan fyrri leiktjaldi. — Síðani kunnu fólk døma um, hvør hevur svikið hvønn.

Til seinast kann eg upplýsa stjórn Klaksvíkar Útróðrafelags, at undirritaði er foddur áðrenn 10. mei 1943, um tað annars hevur nakað við sakina at gera.

Klaksvík, 3. december 1973.

Vilhelm Johannesen.

TRIKOTAGU- & MANUFAKTURVØRUR

í lötuni nógv nýkomnar vørur á lagri.

Í HEILSÖLU GEORG NOLSØE

Mattalag - tlf. 13357

